

Lite om analysmodeller

Magnus Hansson
Örebro universitet

Vad är en referensram? (1)

- En utgångspunkt.
  - För att samla in data
  - För att analysera data
  - För att komma fram till resultat utifrån analyserade data.
- En positionering i förhållande till tidigare forskning.
- En genomgång, och presentation av tidigare forskning.
  - Vad har andra forskare gjort?
  - Vad har andra forskare kommit fram till?

Vad är en referensram? (2)

- När, och vilket är vanligast, man använder en deduktiv ansats har man som forskare ett behov av att **utveckla ett teoretiskt ramverk från vilket man analyserar insamlade data**.
  - Det teoretiska ramverket fungerar som en **lins** genom vilken man studerar/analyserar den insamlade datan.
- Det finns ett behov av att **integrera teoretiska fragment** till en **sammanhållen referensram** och i detta identifiera och tydliggöra länkar och kopplingar mellan de olika delarna/fragmenten.
  - Att gå från en fragmenterad (delar) till en holistisk ram (delar → helhet).
- Kräver att man går bortom det uppenbara och analyserar de **grundläggande antagandena bakom teori/modellerna**. Detta för att kunna bestämma om de olika delarna är kompatibla med varandra.
  - Blanda inte äpplen och päron... Fruktallad är gott.. Men hör inte hemma här!

Hur gör man för att utveckla en referensram?

- Inte enkelt – men viktigt arbete.
- Bygger på litteraturen (e.g., böcker, vetenskapliga artiklar, bokkapitel, rapporter, etc)
- Kombination av två eller fler modeller
  - Är dom jämförbara?
  - Äpplen och päron
- Presentation av modellerna/resonemangen som skall kombineras.
- Integration av litteraturen.
  - Inte samma sak som att man först refererar en källa och sedan nästa.
  - Mer relevant att diskutera dem och hur de hänger ihop, stödjer eller motsäger varandra.
- Ge en tydlig indikation på hur och varför modellerna är jämförbara och komplementära.
- Ge en tydlig indikation om varför det är viktigt att kombinera modellerna.
  - Vilken typ av (ny) kunskap sök/kommer vi generera.
  - Vad för nytt ser vi genom denna nya lins, som vi inte såg tidigare?
- → Utkomsten av en referensram skall idealt sätt vara en analysmodell.

Hur läser man en vetenskaplig artikel?

- Man börjar från början... och läser till slutet...
- Leta efter:
  - Teoretisk utgångspunkt
  - Forskningsfråga, syfte, hypoteser.
  - Beroendevariabler (jmf. Ray, Barney & Muhanna, 2004)
    - Vad är det som skall förklaras (eller förstås)?
  - Oberoende variabler
    - Med vad förklarar man utfall i, eller vad och på vilket sätt påverkar andra variabler, beroende variabeln?
  - Centrala begrepp (variablerna i undersökningen)
  - Modeller
  - Metod
  - Data (inte alltid så viktigt)
  - Analys och Resultat
  - Slutsatser
    - Vad kommer författarna fram till? (Resultat från undersökningen).

Hur gör man när man har flera olika artiklar/böcker/material?

- Gemensamma nämnare?
- Gruppering av artiklar – vilka/några som hör ihop?
  - Varför hör de ihop?
  - Hur hör de ihop?
  - I vilka avseenden är de lika varandra alt. skiljer sig från varandra?
- Systematik i läsning
  - Skapa en systematik från början
  - Var strukturerad – leta efter samma saker... för att underlätta jämförelse.
    - Kan vara bra att utveckla en mall som man utgår ifrån (se föregående bild).
- Delar och helhet?
  - Definiera centrala begrepp
    - Bygg upp via att olika författare har samma, liknande eller olika definitioner av samma begrepp
      - Hänger de olika författarna ihop över tid? Bygger de på varandra, kumulativt?
  - Visa på hur de olika begreppen hänger ihop.

Vad är en analysmodell? (1)

- Här: En utgångspunkt tagen i litteraturen.
  - Kan också vara en metod (om man har en annan utgångspunkt än den ni har).
- Definiera centrala begrepp, e.g.,:
  - Resurs/er
  - Dynamisk kapabilitet
  - Konkurrens
  - Samarbete
  - Värde
  - Differentiering
  - ...
- Referera
- Relatera
- Reflektera

Vad är en analysmodell? (2)

- Referera:
  - Vad säger litteraturen? Hur definierar den de centrala begreppen?
  - Var noggrann.
  - Ta hjälp av vad andra författare har skrivit – referera flitigt!
- Relatera:
  - Hur hänger begreppen ihop?
  - Motivera, understöd, koppla samman.
  - Bygg en argumentation.
- Reflektera:
  - Reflekterande och kritiskt förhållningssätt
  - Ifrågasättande, men också understödande
- Flera olika typer av analysmodeller.

Analysmodell och analysmetod

- Analysmodell
  - Analysmodellen definierar de centrala begreppen, utifrån litteraturen.
    - Fokusera på att fånga upp de centrala begreppen/modellerna.
  - Analysmodellen visar på relationer mellan de centrala begreppen.
    - Beakta det faktum att det finns många olika möjliga typer av modeller.
  - Analysmodellen bidrar till att skapa en struktur för både beskrivning och analys.
    - Modeller kan uttryckas på många olika sätt. Grafiska modeller är illustrationer, men gör inte pga detta jobbet – det behöver mer iform av beskrivning av modellens ingående komponenter och relationer.
  - Analysmodellen behöver ta hänsyn till analysnivå
    - Individ, Grupp, Organisation, Bortom-organisation (institutionell nivå)
- Analysmetod:
  - Analysmetoden beskriver hur man som forskare, steg-för-steg genomför analysen.
    - Tänk praktiskt: checklista, systematik och struktur.
    - Tänk hur ni tänker er att behandla varje enskild del vad gäller hur ni använder analysmodellen/referensramen för att bättre förstå eller förklara vad det är ni ser, empiriskt.
    - Strukturmässigt kan man ha ett avsnitt om analysmetod i Metodavsnittet, eller som en inledning på Analysavsnittet.

Vad kan vi hitta när vi läser artiklarna?

- Centralat tema i artiklarna: Resurser
  - Wernerfelt, 1984: Ger en bred och **generell bild** av vad resurser är och hur de kan definieras.
  - Barney, 1991: Gör en **uppdelning/klassificering i tre grundläggande typer** av resurser: Organizational capital resources, Physical capital resources, Human Capital Resources.
  - Ray, Barney & Muhanna, 2004: **Nyanserar och detaljerar beskrivning** och definitionen av resurser.
- Empiriskt/praktiska aspekter (Wernerfelt, 1984)
  - First-mover advantage, Incremental, Followers
  - Entry barriers
  - Exit barriers

Klassificering och dimensioner

- Klassificering (Barney, 1991):
  - Organizational Capital Resources
  - Physical Capital Resources
  - Human Capital Resources
- Dimensioner:
  - Internt
  - Externt
  - Homogenitet
  - Heterogenitet
  - Mobilitet
  - Immobilitet
  - Imiterbar
  - Icke-imiterbar
  - ...

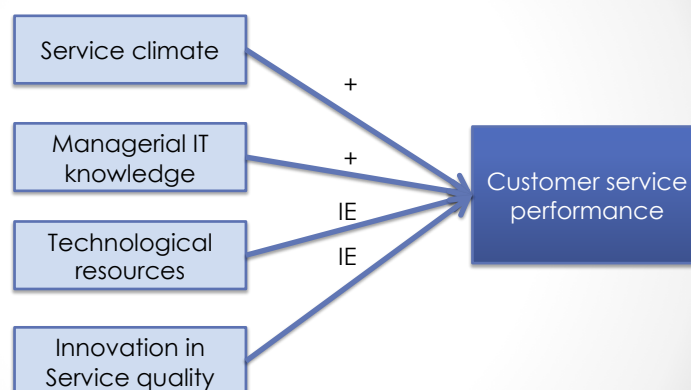
Hur skapa en struktur?

- Vikten av att skapa en (hållbar) struktur.
- Bygga en systematik, som man hela tiden kan komma tillbaka till (struktur).
- Att tänka i termer av modeller och scheman.
- Olika typer av modeller är möjliga
  - Klassificeringsschema
  - Kausalmodeller
  - Path-dependent modeller
  - Andra exempel:
    - Tabeller (e.g., Contingencytabeller)
    - Förklaringsmönster
    - Nätverksanalyser
    - Fördelningsmodeller (e.g., Normalfördelningar, korrelationer, regressioner, etc.)
    - Matematiska modeller (e.g., ekonometriska modeller)

Exempel på klassificeringsschema

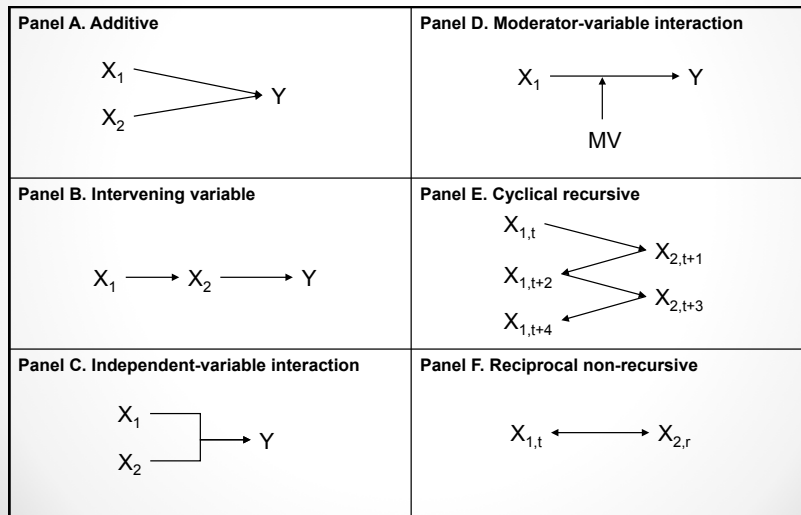
	Organizational capital resources	Physical capital resources	Human capital resources	Internt	Externt	Homogen	Heterogen	Mobil	Immobil	Imiterbar	Icke-imiterbar
Tillverkning											
Distribution											
Kommunikation											
Samarbeten med kunder											
Samarbeten med leverantörer											

Exempel på path-dependent-modell

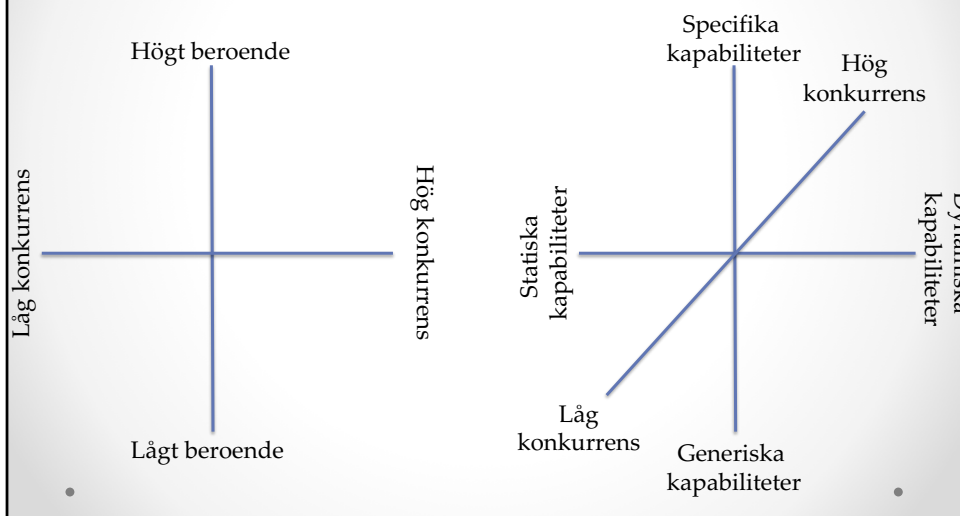
Jmf. Ray, Barney & Muhanna, 2004

Exempel på olika Kausalmodeller

Source: Luft & Shields (2003) Mapping Management Accounting, AOS. (Available on Blackboard)

Olika typer av modeller (2) Klassificeringsscheman

Olika typer av modeller (3)

Analys/beskrivningsmatriser

	Scenario 1	Scenario 2	Scenario 3
Produktstrategi			
Prissättningsstrategi			
Platsstrategi			
Påverkansstrategi			
Tillväxtstrategi			
...			
Hur hantera resurser?			
Beroenden till resurser?			
Hur hantera dynamiska kapabiliteter			

Vad krävs när man använder analys/beskrivningsmatriser?

- Tänk på att detta blir en del av en (systematisk) beskrivning.
  - Inte analys, men en mycket god förutsättning för att man skall kunna göra en analys.
- Tänk på att jobba i både X-led och Y-led.
  - Jämförelser i båda riktningarna!
- Tänk på att dela upp matrisen
  - Empiriska dimensioner
  - Teoretiska dimensioner.
- Tänk på att det är en skillnad mellan beskrivningsmatris och analyschema!
  - Skillnaden består främst i att beskrivningsmatrisen har en deskriptiv ambition som innebär att man beskriver det fall man studerar utifrån olika (empiriska) dimensioner.
  - Analysmatrisen har en analytisk ambition som innebär att man analyserar det fall man studerar utifrån teoretiska dimensioner (teoretiska begrepp)